

Jméno a příjmení:.....

Univerzitní číslo:.....

Literární část

Pokud otázka připouští více správných odpovědí, je to výslovně uvedeno.

Maximum je 50 bodů. Správná odpověď je ohodnocena 5 body.

I.

..A.. nabyt vzdělání v Lutychu (Liège v dnešní Belgii), kde byly nejslavnější školy v kulturní oblasti nové římské říše. Na kněze byl vysvěcen teprve roku 1099. 1110 je doložen jako člen svatovítské kapituly, nejpozději 1120 se stal jejím děkanem. 1119 začal psát prózou prokládanou verši dějiny země. Nazval ji ..B.. a vylíčil v ní české dějiny od nejstarších, mytických dob po svoji současnost: osmdesátiletý stařec stačil zachytit ještě počátek vlády Soběslava I., který usedl na knížecí stolec několik měsíců před jeho smrtí.

1. Chybějící informace vyberte z nabídky, správnou zakroužkujte:

- A. a. Dalimil   b. Kosmas   c. Václav Hájek z Libočan
B. a. Svatovítská kronika   b. Chronica Boemorum (Kronika česká/ Kronika Čechů)

2. Nejstarší literární tradice v českých zemích vznikala v jazycích – více správných odpovědí!:

- a. řeckém   b. staroslověnském   c. latinském   d. českém

3. Určete funkční styl úryvku:

- a. administrativní   b. umělecký   c. náboženský   d. odborný

II

Vrcholný zjev českého osvícenského racionalismu a kriticizmu, zakladatel slavistiky a propagátor slovanské sounáležitosti. Záležitosti domácí kultury činil předmětem vědeckého poznávání na světové metodické úrovni, vědě dával úkol přispívat k blahu člověka a být společenskotvorným činitelem. Jeho jazykovědné dílo směřující k upevnění spisovné normy češtiny (mluvnice, slovník), prozodické studie, výklad dějin českého písemnictví (*Geschichte der böhmischen Sprache und Literatur* / Dějiny českého jazyka a literatury, 1792) a kritické sledování nové české beletrie i vědy měly prvořadý význam pro formující se obrozenskou literaturu.

1. K jaké osobnosti (autorovi níže uvedeného článku), se charakteristika vztahuje?

- a. Tomáš G. Masaryk   b. Josef Dobrovský   c. František Palacký

O Libušině soudu

[...] Že svého starého učitele nejen oklamali, nýbrž oklamali úmyslně, to bych neměl nazvat klukovinou? Má snad pan S. chuť bráti i toto dílo do ochrany? Ať mi ukáže, že před naším Hájkem, který přímo lapá po každé etymologii, v nějaké listině se píše Vlhtava místo Vltava (bez h). Ano právě tento lhář Hájek básníkům písní, jimž je cizí důstojnost dějin, poplete vždy hlavu, nalézají-li v něm tak krásné zprávy o Libušiných písařích. Ptá-li se nyní někdo, jakou cenu by mohla mít pro naše dějiny velebená báseň o Libušině soudu, kdybychom ji mohli považovati za plod doby předhájkovské, musím odpovědět: **naprosto žádnou**. [...] Honosme se tím, co pravdivého máme, a smyšlených věcí nechejme těm, co nic staršího nemají.

(jazykem originálu je němčina)

2. Článek, z něhož citujeme, představuje první kapitolu dlouholetého sporu:

- a. o reálnou existenci kněžny Libuše
b. o pravdivost *Rukopisů královédvorského a zelenohorského*
c. o smysl českých dějin   d. o věrohodnost Hájkovy kroniky

III

Bajka je krátký smyšlený příběh alegorickou formou demonstrující morální pravidlo. Její hlavní funkce je didaktická – zábavným, názorným a snadno zapamatovatelným způsobem podává návod, jak se zachovat v nejrůznějších životních situacích, vštěpuje mravní normy a životní hodnoty. Hrdiny bajek bývají zpravidla antropomorfizovaná zvířata nesoucí typicky lidské vlastnosti a plnící tak ustálené role. Řidčeji se vyskytují v bajkách též lidské postavy,

rostliny nebo jiné předměty.

Encyklopedie literárních žánrů

Kapitalismus: Já to nedělám pro sebe, ale pro peníze.

Mravenec: Já neválčím. To válčí mraveniště.

Ploštice: Každý má svůj světový názor. Já například smrdím.

Vlk: Ten beránek měl špatné úmysly. Chtěl se přede mnou skrýt.

Vůl: Tak si říkám, k čemu jsou vlastně na světě jeleni.

Výkal: Kdybych já měl křídla! To bych se holečku jinak uplatnil!

Karel Čapek, *Bajky a podpovídky*

1. Který z uvedených znaků bajky odpovídá Čapkovu pojetí?

- a) Bajka je krátký smyšlený příběh.
- b) Bajka alegorickou formou demonstruje morální pravidlo.
- c) Bajka podává návod, jak se zachovat v nejrůznějších životních situacích.
- d) Hrdiny bajek bývají zpravidla antropomorfizovaná zvířata.

2. Kterému žánru se Čapkovy „minibajky“ blíží nejvíce?

- a) pohádce
- b) pranostice
- c) aforismu

3. Vyberte řadu sdružující naše a světové autory bajek:

- a) bratři Grimmové – Erben – Milne – Werich
- b) Ezop – La Fontaine – Krylov – Žáček
- c) Rabelais – Havlíček – Hašek – Havel

IV

Balaštík: Když mluvíme o exilu padesátých let, ten ale přece nebyl od počátku literárně příliš výrazný: Ivan Blatný přestal psát, Jan Čep opustil beletrii a věnoval se esejům. Takže zbývá jen Egon Hostovský nebo Ivan Jelínek...

Příběh: Hostovský je bezesporu jedním z nejlepších českých prozaiků bez ohledu na kontext exilu. Čep na počátku emigrace vydal ještě nějaké povídkové knížky, ale pak už se opravdu věnoval jen esejům. Milada Součková zůstala u literatury jako historička a příležitostná autorka. Samozřejmě, v porovnání s vlnou po roce 1968 je to skutečně málo, ale ve srovnání s padesátými lety v Československu to byla myslím docela důstojná alternativa.

1. Literární věda je tvořena třemi základními disciplinami. Uvažte, ke které má vybraný text nejbliže:

a. literární teorie

b. literární historie

c. literární kritika

2. Názvy '68 Publishers, Petlice, Expedice, Kvart, Kde domov můj, Index, Konfrontace, Poezie mimo domov, Arkýř, Rozmluvy označují:

a. exilová nakladatelství a samizdatové edice

b. prorežimní časopisy pod kontrolou Komunistické strany Československa

c. pořady rozhlasových stanic Svobodná Evropa a Hlas Ameriky, které vysílaly přes tzv. železnou oponu do Československa

Klíč s řešením:

I.

1 Ab, Bb; 2 b, c; 3 d

II.

1b, 2b

III.

1d, 2c, 3b

IV.

1b, 2a

Vzor testu k přijímací zkoušce z českého jazyka a literatury

Jazyková část (písemný test)

Není-li uvedeno jinak, správnou odpověď označte zakroužkováním písmena.

Existuje i více správných odpovědí.

Maximum je 50 bodů. Správná odpověď je ohodnocena 5 body.

Text k úkolu č. 1:

V tradiční gramatice je ***** vypuštěná část syntaktické struktury, kterou v ní podle obvyklého větného schématu očekáváme (např. Šmilauer, 1947; ZČSk, 1962; MČ 3, 1987) a kterou lze rekonstruovat; tím se liší např. od *apoziopese*.

Zdroj: *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. URL: <https://www.czechency.org/slovník>.

upraveno.

1. Který z následujících výrazů lze doplnit na vynechané místo (*****), aby smysl textu zůstal zachován?

Označte správnou možnost.

(A) konsonant

(B) prézens

(C) elipsa

(D) atribut

2. Rozhodněte o pravdivosti tvrzení. Odpovězte ANO, nebo NE. Odpovědi napište k písmenům dole.

(A) Slovo *měšťanstvo* obsahuje 3 slabiky, 10 písmen, 11 hlásek, 3 samohlásky.

(B) Správný fonetický přepis slova *prozpěvovat* je [prospěvovat].

(C) Ve větě *Postup nadřízeného orgánu považujeme za velice nestandardní* je pravopisná chyba.

(D) Věta *V bistru nabízíme kromě čerstvých zákusků také kávu sebou* je napsána pravopisně správně.

A ..... B ..... C ..... D .....

3. Rozhodněte o pravdivosti tvrzení. Odpovězte ANO, nebo NE. Odpovědi napište k písmenům dole.

- (A) Slovo *cestovatel* vzniklo derivací.
(B) Kořenem slova *náramek* je *-ram-*.
(C) Dativ plurálu substantiva *akademik* zní *akademicích*.
(D) Podstatné jméno *dítě* řadíme v plurálu ke vzoru *kost*.
A ..... B ..... C ..... D .....

Text k úkolům č. 4–7:

Jedinci, kteří využívají Internetovou jazykovou příručku, jež vznikla s podporou grantového projektu Jazyková poradna na internetu a jež byla mj. oceněna medailí MŠMT 1. stupně za zlepšování podmínek pro výuku mateřského jazyka na všech typech škol, se většinou chtějí dozvědět, jak se **určitá** slova píšou, skloňují, časují či vyslovují.

Zdroj: Pravdová, M. – Svobodová, I. (eds.) *Akademická příručka českého jazyka*. Praha: Academia, 2014, s. 35, upraveno.

4. Napište, kolik vět obsahuje dané souvětí (napište číslice).

věta (věty) hlavní .....; věta (věty) vedlejší .....

5. Napište hlavní větu (věty).

.....
.....

6. Označte charakteristiku (charakteristiky) vztahující se k souvětí, která je pravdivá (které jsou pravdivé).

- (A) Souvětí obsahuje alespoň jeden slovesný složený přísudek.
(B) Souvětí obsahuje přístavek.
(C) Souvětí obsahuje vedlejší větu doplňkovou.
(D) Souvětí obsahuje alespoň jeden postupně rozvíjející přívlastek.

7. Ke každému z uvedených výrazů (v textu zvýrazněny tučně) napište vhodné synonymum.

jedinci .....

určitá .....

8. Opravte stylistické nedostatky v následující větě: *Národ chtěl a volal po nové vládě.*

.....

9. Označte jazykové příručky, které mají kodifikační platnost.

(A) Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost

(B) Akademický slovník cizích slov

(C) Slovník nespisovné češtiny

(D) Nová slova v češtině. Slovník neologizmů

10. Napište názvy dvou odborných časopisů, které se zabývají českým jazykem.

.....//.....

Klíč s řešením:

- 1) C
- 2) A ano B ne C ano D ne
- 3) A ano B ano C ne D ano
- 4) 1 hlavní věta, 4 vedlejší věty
- 5) Jedinci se většinou chtějí dozvědět.
- 6) A, D
- 7) např. osoby, lidé; jistá
- 8) Národ chtěl novou vládu a volal po ní.
- 9) A, B
- 10) např. Naše řeč, Slovo a slovesnost, Český jazyk a literatura